

14. května 2018, v Praze

Na květen je sucho extrémní

Slabá zima v nížinách, podprůměrné srážky a teplý a suchý duben jsou příčinou současných projevů sucha, které by odpovídaly letním měsícům, ale na květen jsou extrémní. Situace je nepříznivá i ve srovnání s květnovými stavy v posledních suchých letech 2014 až 2017. Na Sázavě, Lužnici, horní Svratce a dalších tocích jsou zaznamenány nejmenší průtoky pro toto kalendářní období za celou dobu pozorování, 62 % sledovaných vrtů vykazuje stav silného či mimořádného sucha.

Jarní období roku 2018 je výrazně suché ve srovnání s normálními hodnotami pro tuto část roku. Jedná se tak již o celkem 5. rok od roku 2014, kdy lze situaci vyhodnotit jako výskyt sucha.

Sucho se projevuje ve všech formách, od půdního sucha, přes malé průtoky povrchových toků až po výrazně sníženou hladinu podzemních vod. Platí přitom, že nehorší projevy se vyskytují v nižších a středních nadmořských výškách, zatímco v horských oblastech Krkonoš a Šumavy je situace relativně lepší. Na začátku května bylo v půdním profilu do hloubky 40 cm indikováno kritické sucho (vlhkost půdy je menší než 10 % využitelné vodní kapacity) místy v Polabí a v Povoltaví, na Ostravsku a na jižní Moravě. V profilu do hloubky 100 cm prozatím kritické sucho indikováno nebylo. Z hlediska vodních toků jsou zaznamenané průtoky výrazně podprůměrné a dosahují nejčastěji mezi 10 až 70 % dlouhodobého květnového průměru. Velké množství sledovaných profilů přitom vykazuje (stav k 11. 5. 2018) nejnižší hodnoty pro daný den za celou dobu pozorování (profily na Sázavě, Litavce, Lužické Nise, Lužnici, Nežárce, Labi, Bečvě, Svratce, Moravě a jinde).

Vyhodnocení stavu podzemních vod ukazuje, že 62 % sledovaných mělkých vrtů vykazuje aktuálně stav na úrovni silného až mimořádného sucha, tedy patří mezi 15 % nejnižších hodnot zaznamenaných v daných vrtech v tomto kalendářním období.

S ohledem na skutečnost, že první polovinu května lze stále chápat jako počátek vegetační sezony a potenciální nároky na vodu ze strany vegetace i na výpar budou v následujícím období spíše vzrůstat, lze konstatovat, že se jedná o mimořádně nepříznivé startovací podmínky před nadcházející letní sezonou.

Příčinu současného sucha lze spatřovat v kombinaci tří faktorů. Prvním z nich je dlouhodobé trvání suchého období od roku 2014, které vede k celkové negativní odchylce zásob podzemních vod, k jejichž doplnění dosud nedošlo, a zůstávají dlouhodobě podnormální. Druhým nepříznivým faktorem byl průběh zimy 2017/2018 z hlediska množství sněhu a třetím je pak podnormální množství srážek.

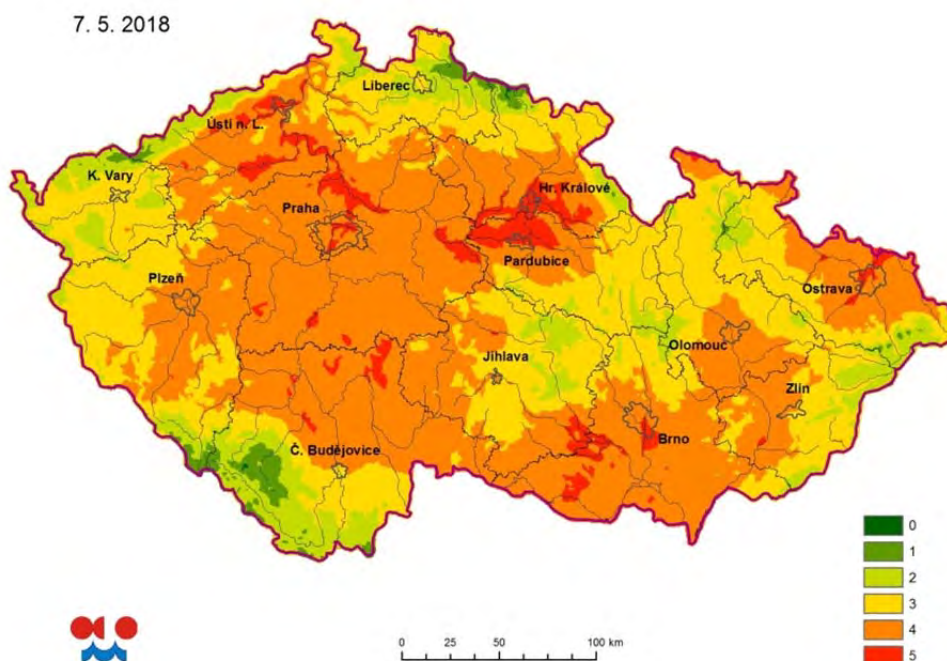
Zima 2017–2018 přinesla výraznější zásoby vody v podobě sněhové pokrývky zejména ve vyšších výškových stupních (zejména nad 900 m n. m.), kde byly celkové sněhové zásoby nadprůměrné, a v důsledku jejich odtávání v průběhu dubna je situace sucha právě v horských oblastech relativně příznivější než v nížinách. Naopak v nižších a středních výškových polohách byly letošní sněhové zásoby celkově podprůměrné, srovnatelné s roky 2014–2016, výsledkem bylo relativně malé doplnění zásob podzemní vody z tajícího sněhu.

Celkové srážky od počátku roku jsou prozatím v roce 2018 u většiny vybraných stanic nižší než v suchém roce 2015. Ve srovnání s dlouhodobým normálem pak největší deficit

vykazuje východ území, kde napršela méně než polovina obvyklého množství srážek, výrazně podprůměrné byly rovněž srážky v oblasti geografického středu našeho území.

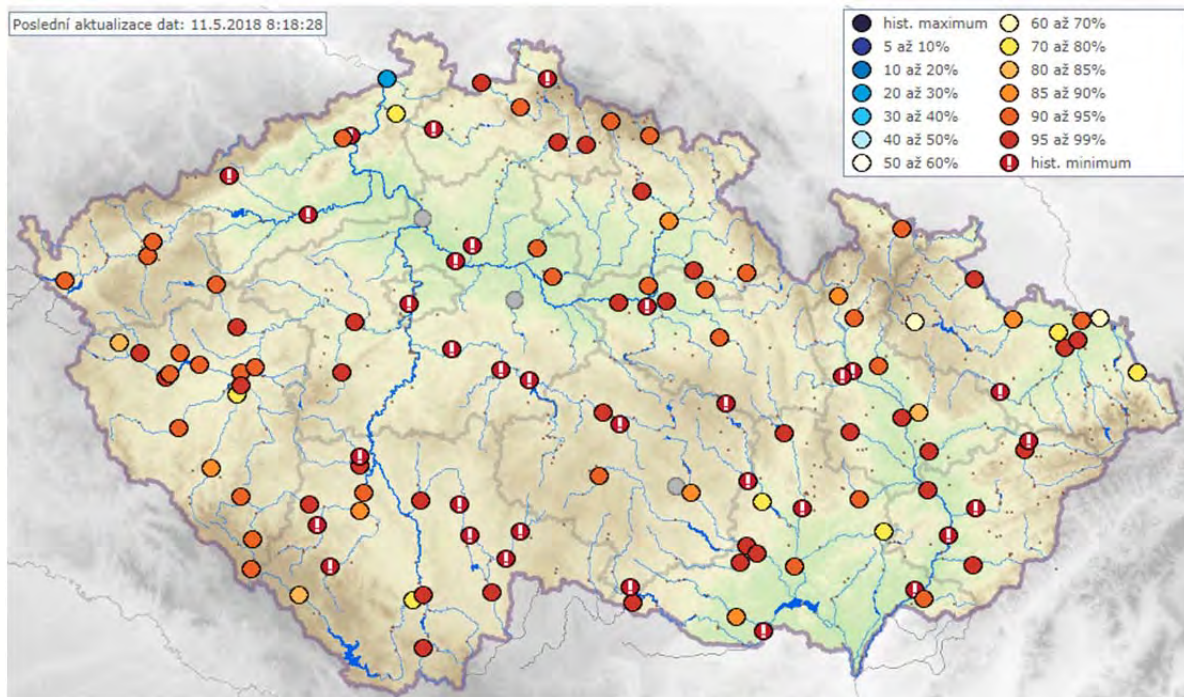
Srážkový deficit se projevil jak v případě vlhkosti půdy, tak na stavu povrchových a podzemních vod. Výrazně horší situace je v orniční půdní vrstvě do 40 cm, kde prakticky ve všech nižších polohách i části poloh středních jsou půdy vysoce, ojediněle i velmi vysoce ohroženy suchem; vlhkost půdy v nejvíce ohrožených lokalitách již dosáhla bodu vadnutí nebo se mu blíží.

V porovnání s předchozími lety je aktuální průtok většinou menší a dosavadní průběh lze srovnávat s roky 2014 a 2016, které byly na počátku května podobně suché. Z hlediska podzemních vod je situace na počátku května ve srovnání s předchozími lety výrazně nepříznivější, když je stav jako podnormální hodnocen na celém území ČR, zatímco v předchozích letech ke stejnému kalendářnímu týdnu alespoň části území vykazovaly hodnoty na úrovni normálu či vyšší. Jako silně a mimořádně podnormální je hodnoceno zejména území v centrální části republiky a na jihu Čech.

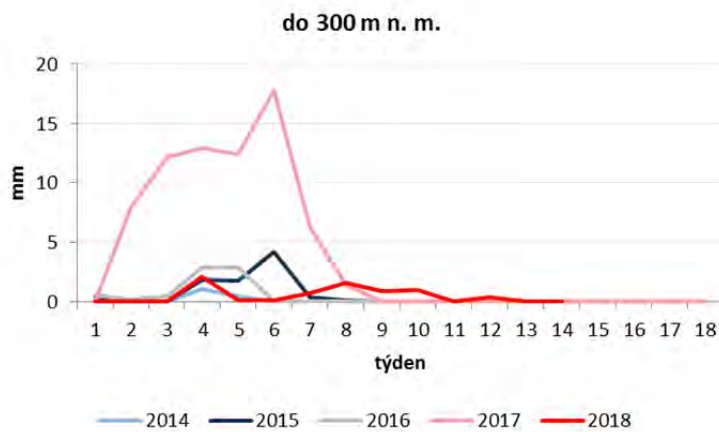

Mapa 1: Míra ohrožení půdním suchem v profilu 0 až 40 cm pod trávnickem (0 – bez ohrožení, 1 – malá, 2 – nízká, 3 – středně velká, 4 – vysoká, 5 – velmi vysoká)

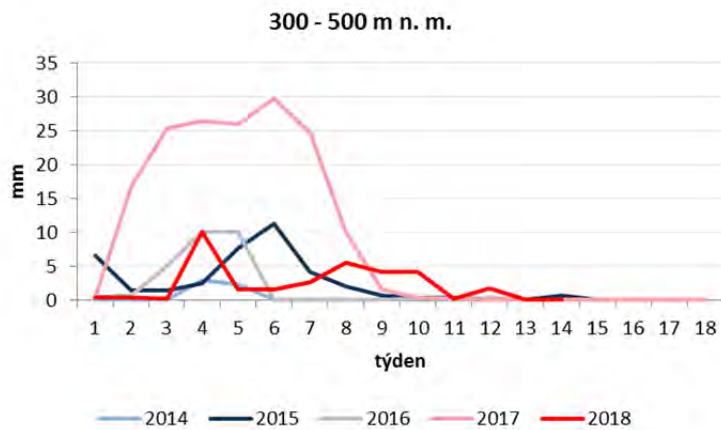

Mapa 2: Symboly ukazují porovnání současného průměrného průtoku za posledních 24 hodin se všemi pozorovanými denními průtoky v daný den roku za období pozorování. Procenta udávají kolik historických pozorování je větších než aktuální průtok

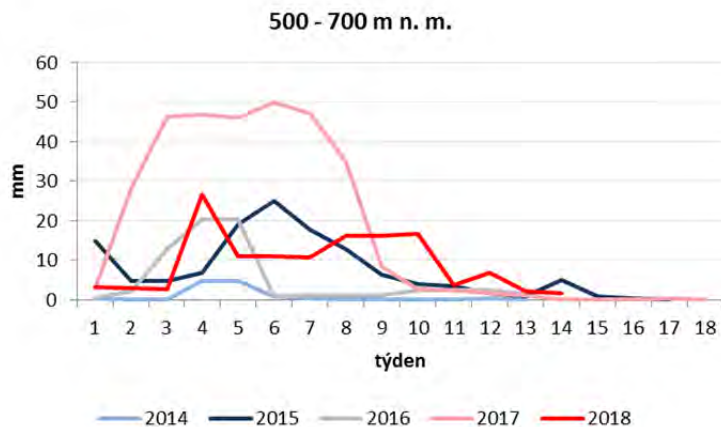

Graf 1: Porovnání množství vody ve sněhové pokrývce za posledních 5 zimních období pro výškové polohy do 300 m n. m.

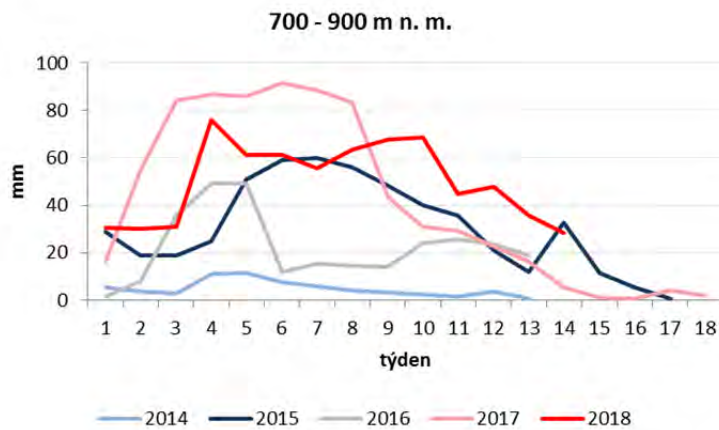

Graf 2: Porovnání množství vody ve sněhové pokrývce za posledních 5 zimních období pro výškové polohy od 300 do 500 m n. m.

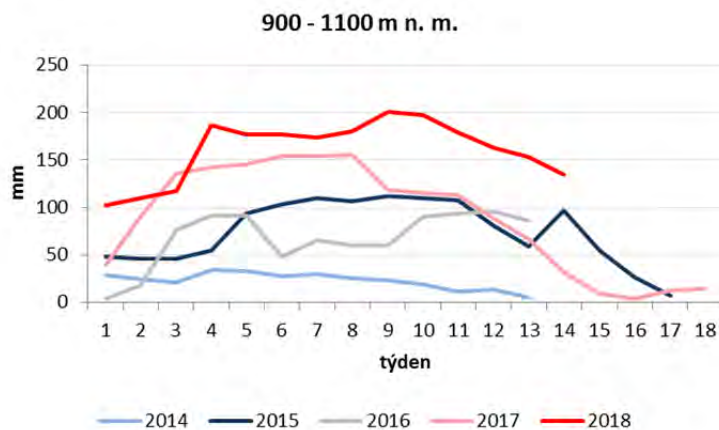

Graf 3: Porovnání množství vody ve sněhové pokrývce za posledních 5 zimních období pro výškové polohy od 500 do 700 m n. m.

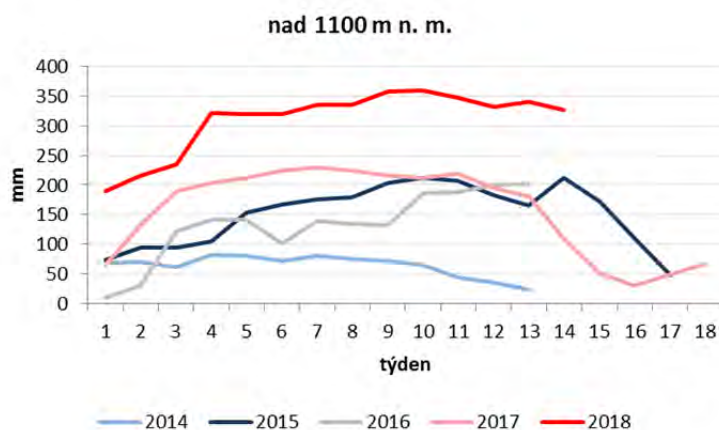

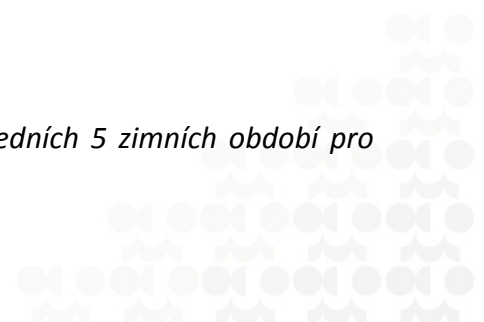
Graf 4: Porovnání množství vody ve sněhové pokrývce za posledních 5 zimních období pro výškové polohy od 700 do 900 m n. m.

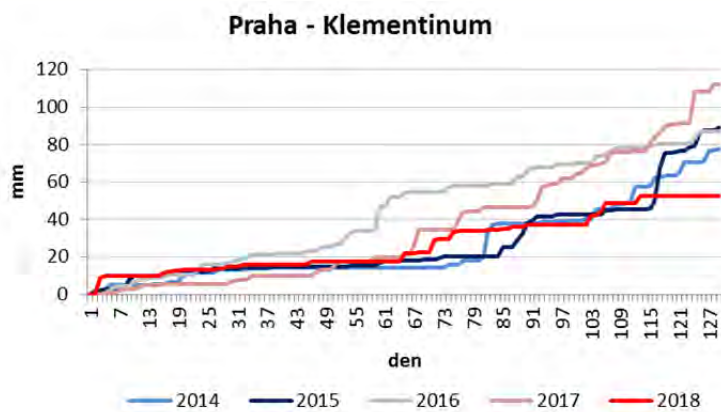
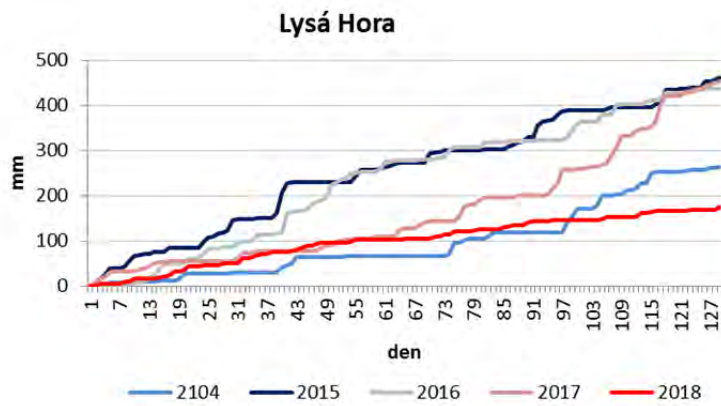
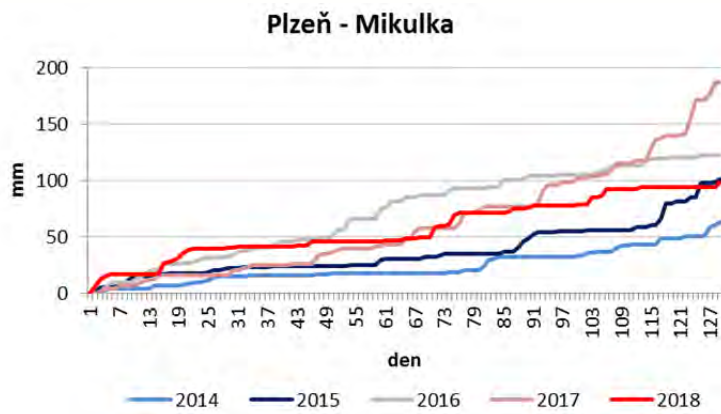
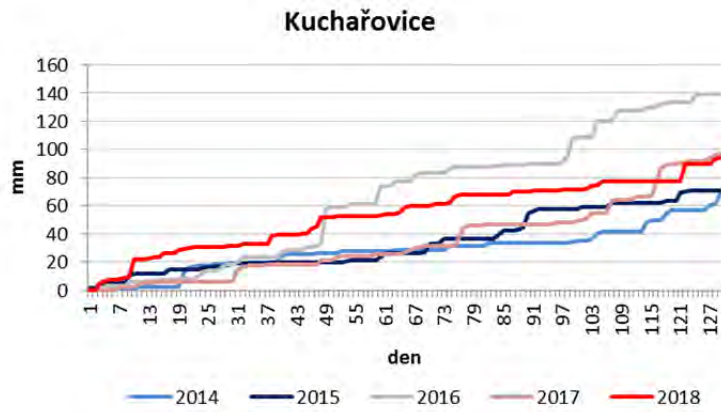

Graf 5: Porovnání množství vody ve sněhové pokrývce za posledních 5 zimních období pro výškové polohy od 900 do 1 100 m n. m.

Graf 6: Porovnání množství vody ve sněhové pokrývce za posledních 5 zimních období pro výškové polohy nad 1 100 m n. m.

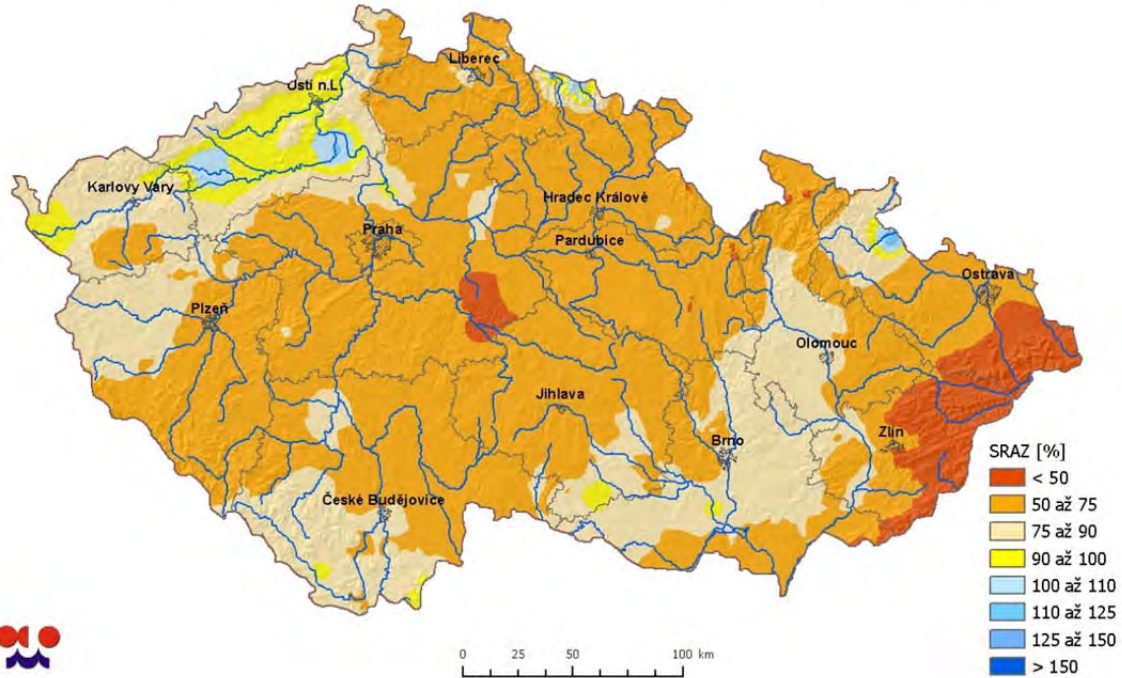

Graf 7: Porovnání srážek za poslední roky ve vybraných stanicích

Srážky na území České republiky
srovnání úhrnu za období od 1. 1. do 6. 5. 2018 s dlouhodobým průměrem 1961-2010
*Precipitation total in the Czech Republic
comparison of the amount during the period from 1st January to 6th May 2018 with the long-term average 1961-2010*

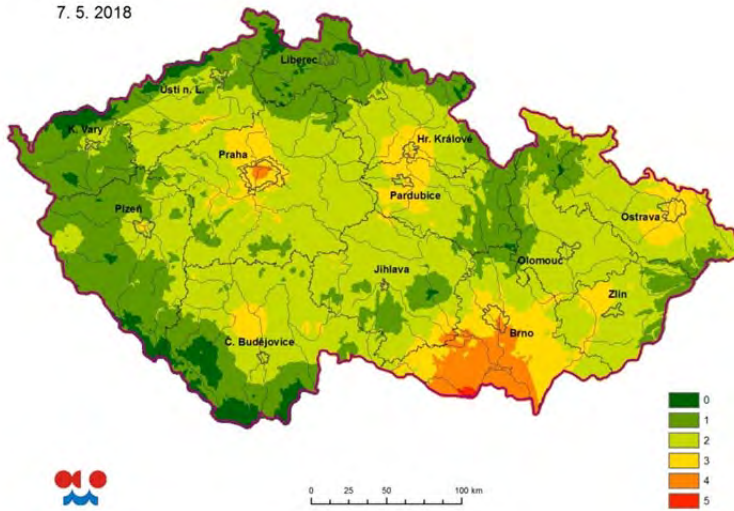

Mapa 3: Srážky na území ČR od počátku roku 2018 ve srovnání s dlouhodobým normálem

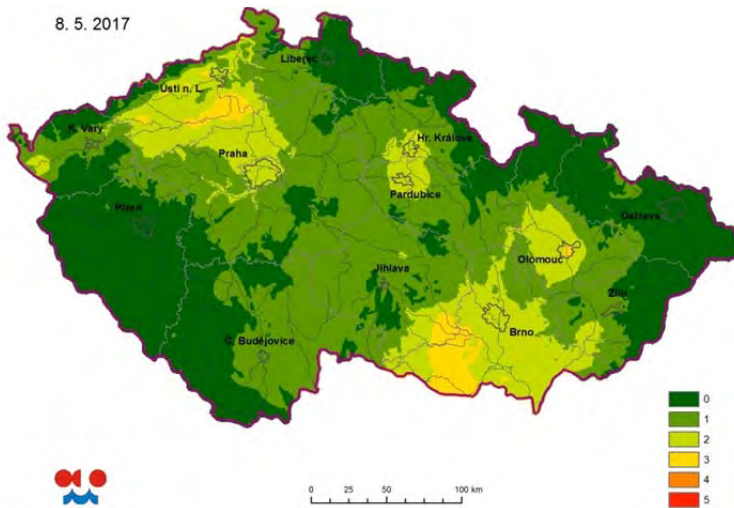

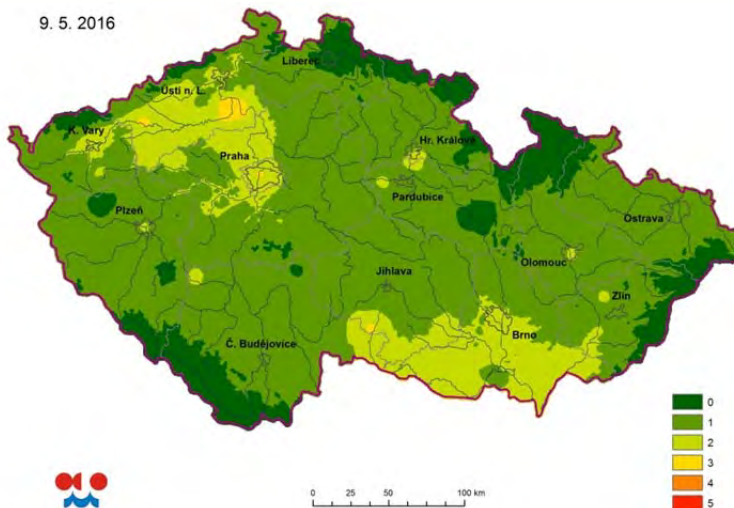
7. 5. 2018

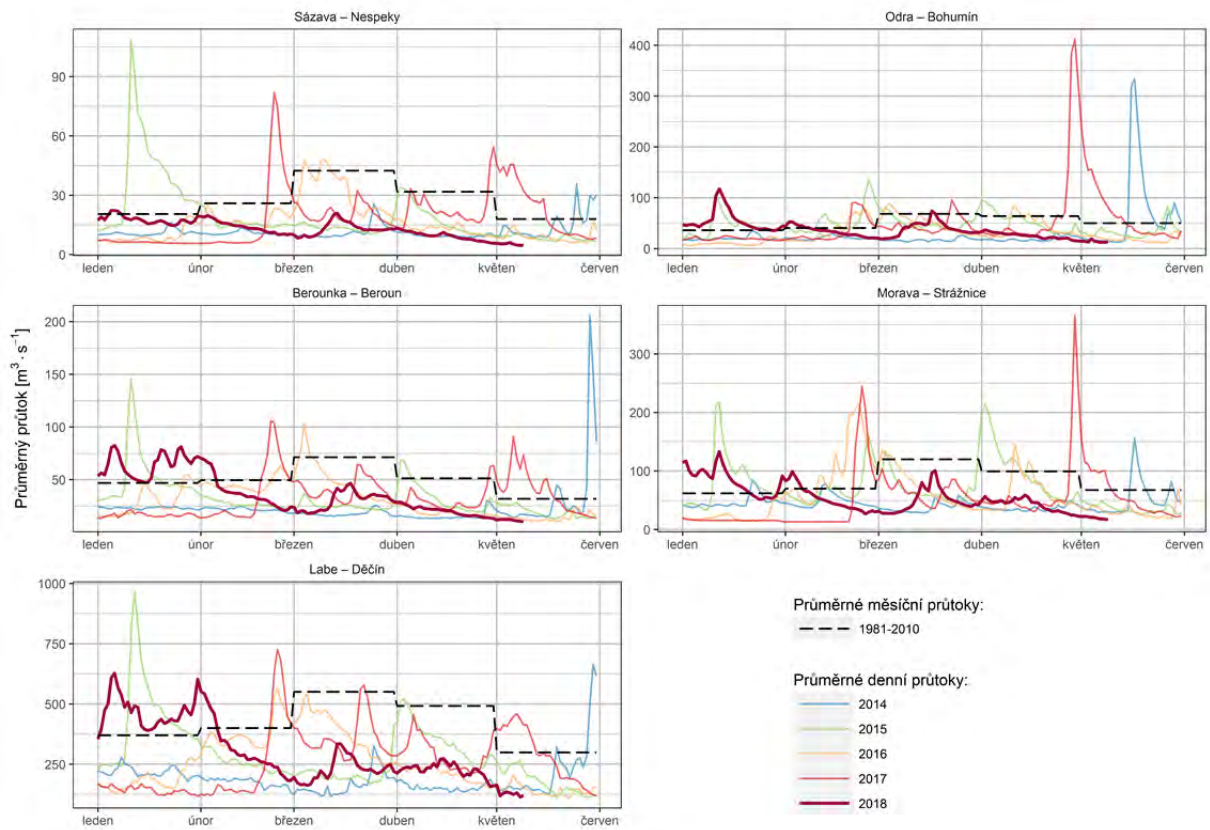
8. 5. 2017

9. 5. 2016

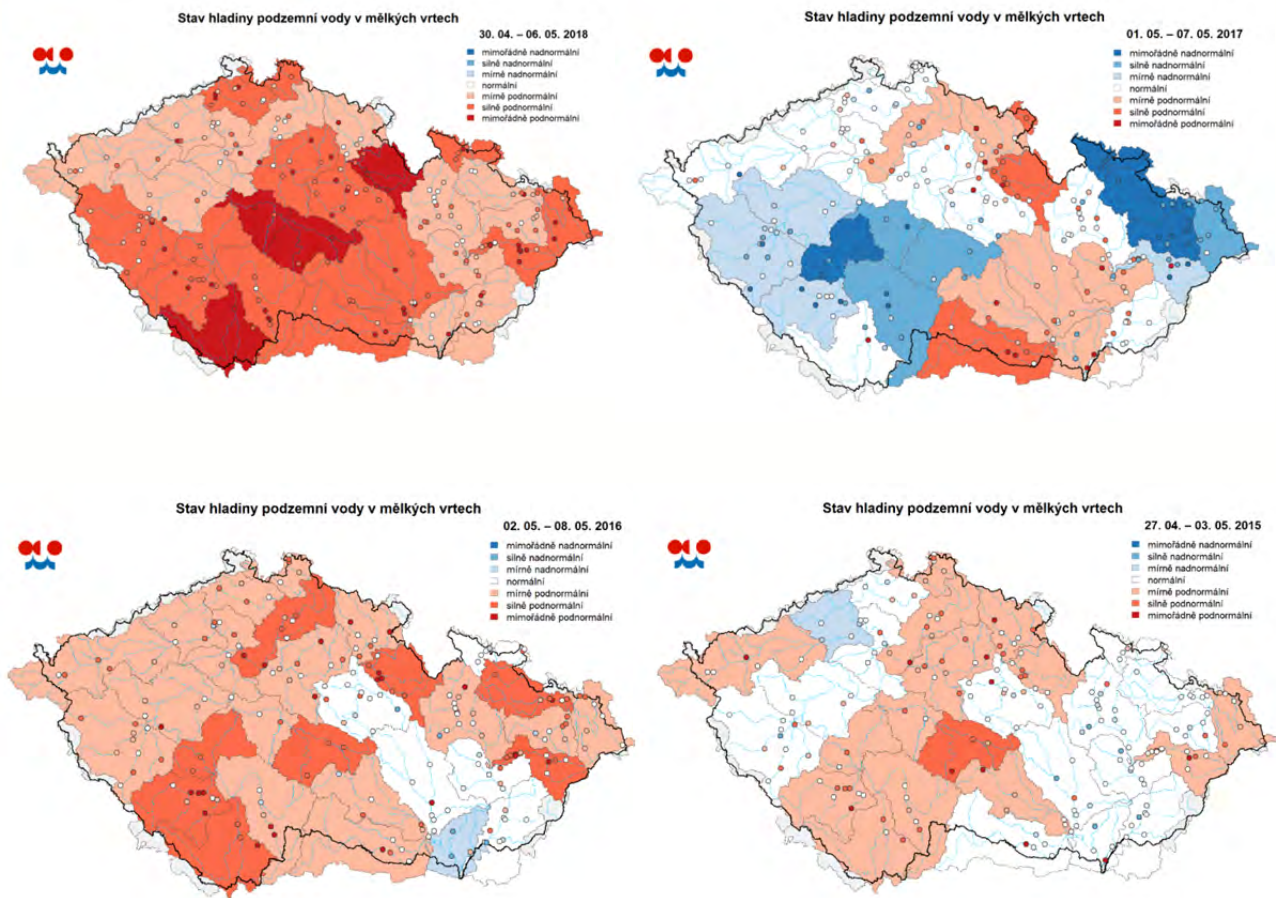

Mapa 4: Míra ohrožení půdním suchem v profilu 0 až 100 cm pod trávíkem (0 – bez ohrožení, 1 – malá, 2 – nízká, 3 – středně velká, 4 – vysoká, 5 – velmi vysoká)

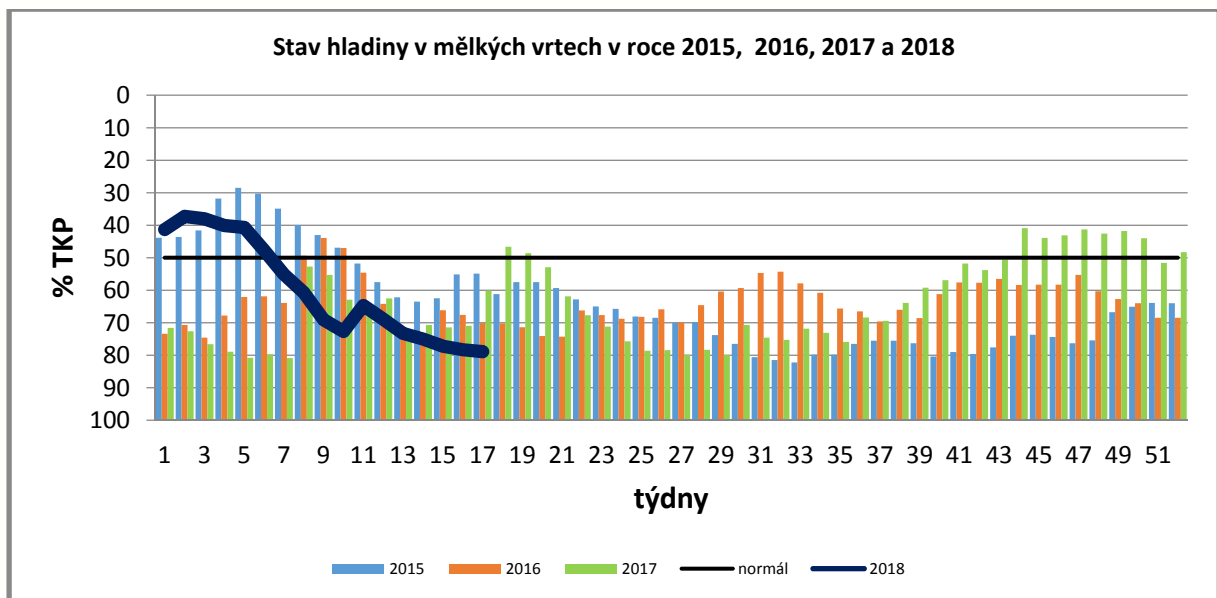

Graf 8: Porovnání průtoků za poslední roky ve vybraných stanicích

Mapa 5: Porovnání stavu sucha ve sledovaných mělkých vrtech v období počátku května v letech 2015–2018

Graf 9: Porovnání stavu hladin v mělkých vrtech v letech 2015-2018 v týdenním kroku